

Název : Povodně z pohledu Policejního prezidia ČR – krizového managementu Policie ČR

Autor : **Ing. Milan Fiala**, Policejní prezidium ČR
email: skrpp@mvcz.cz

Při vzniku krizové situace, tzn. v době před kulminací povodňové vlny, došlo v rámci Policie ČR (dále je „policie“) k výraznému posílení výkonu služby pořádkové, dopravní policie a zásahových jednotek. Dále byly zpohotověny síly a prostředky umožňující aktivní podíl policie při záchraně osob v součinnosti s ostatními složkami IZS.

Policie zajišťovala zejména veřejný pořádek, personální řízení krizové situace (pohotovost vedení na pracovištích, přítomnost specialistů pro spojení, účast určených funkcionářů v povodňových komisích příslušných úřadů, monitorování vzestupu vodních hladin v terénu, stavu mostů a komunikací, poskytování informací o vývoji situace pro příslušné úřady a řídicí složky policie.

Dále připravovala řešení dopravní situace v předpokládaných zátopových oblastech, odklon a regulaci dopravy, zajišťovala přípravu pracovišť (vyvezení služebních motorových vozidel ze zátopových oblastí, příprava náhradních zdrojů elektrické energie apod.), ve spolupráci s obecní a městskou policií a odbory dopravy příslušných úřadů vytypovávala ohrožená místa jak civilního sektoru tak i objektů policie a připravovala evakuační místa a evakuační trasy.

V neposlední řadě plnila úkoly při zpracování běžného, případně i mimořádného nápadu trestné činnosti (pohotovost na pracovišti výjezdových skupin). Lze konstatovat, že při vyhlášení nouzového stavu policie již zabezpečovala všechny potřebné úkoly související se vzniklou krizovou situací.

V době kulminace policie zejména zajišťovala veřejný pořádek a regulaci dopravy v postižených oblastech, ve spolupráci s dalšími složkami IZS prováděla zajištění evakuace obyvatel z předpokládaných zátopových oblastí (domy, ulice, obce, chatové osady), prováděla osobní výzvy, informování pomocí megafonů nebo rozhlasového zařízení na služebních vozidlech policie. Po evakuaci uzavírala evakuované oblasti, prováděla ostrahu a ochranu opuštěného majetku před "rabováním". Policie dále prováděla odklony dopravy, uzavírání komunikací a mostů, regulaci dopravy, stanovení objížděk atd.

Policisté rovněž přímo pomáhali při evakuaci osob, které neuposlechly výzvy k evakuaci (pomocí služebních vozidel, motorových člunů a kontaktu s vrtulníky policie a AČR). Zabezpečovali zásobování, střídání služeb v zaplavených budovách policie, včetně zajištění dodatečných náhradních zdrojů energie a přípravy evakuace v případě dalšího vzestupu hladiny vody, jejího monitorování, předávání informací mezi složkami IZS, mezi policejními útvary v důsledku výpadku elektrické energie a následného přerušování linkového telefonického spojení (spojení především pomocí soukromých mobilních telefonů), poskytovali informace obyvatelstvu přímo v terénu apod. Policie zjišťovala průjezdnost tras pro vozidla IZS, prováděla zásahy proti neukázněným občanům (zvědavcům) vstupujícím do uzavřených lokalit a míst, prováděla zákroky ve prospěch obecních a městských policií v případech, kdy občané nerespektovali jejich pokyny.

Současně plnila úkoly na úseku zpracování nápadu trestné činnosti a dopravních nehod atd.

Po opadnutí vody policie pokračovala v zajištění veřejného pořádku, ochraně majetku evakuovaných osob (bytů, domů, provozoven, objektů, vozidel) fyzickým střežením policisty a za pomoci vojáků AČR. Současně pokračovala v zajištění dopravní situace – uzavírky silnic, mostů, objížděky, regulace dopravy (hlásná služba o průjezdnosti komunikací, zpracování dopravních nehod) a postupné obnově silniční dopravy a regulace provozu na křižovatkách.

Dále prováděla dočasné uzavírky komunikací v místech čerpání vody zabezpečované činností HZS, dočasné uzavírky míst, na kterých probíhaly úklidové práce, odvoz znehodnocených věcí a dalšího odpadu. Poskytovala asistenci při zpřístupňování prostor, které dosud nejsou vyklizeny a je nutné u nich zajistit čerpání vody a následný úklid.

Policie likvidovala škody a následky ve svých vlastních zatopených objektech, dále zajišťuje zpracování nápadu trestné činnosti,

Nad rámec běžného výkonu služby se na protipovodňových opatřeních podílely tisíce policistů, např. dne 14. 8. 2002 zasahovalo více než 6.200 policistů. Za předpokladu, že policisté zasahovali ve dvousměnném režimu, se jedná o více než 12.000 policistů, kteří se na povodních podíleli. V průběhu povodní došlo v jejich souvislosti k 7 zraněním (onemocnění) policistů.

Celkem bylo při zásazích nasazeno 1220 ks mobilní techniky. Z toho 1054 osobních automobilů, 52 nákladních automobilů, 33 autobusů, 11 terénních automobilů, 31 mikrobuseů, 6 motorových člunů, 6 motorových raftů, 3 bezmotorové prámy, 2 pickupy, 10 užitkových vozidel VAN, 12 sanitek, 7 vrtulníků a několik elektrocentrál a čerpadel.

Například letecká služba reagovala na situaci již v nočních hodinách z neděle 11. na pondělí 12. srpna 2002. Byly připraveny 2 vrtulníky typu Bell 412 k záchranným pracím. Vzhledem k nepříznivým povětrnostním podmínkám (oblačnost v cca 50 m nad zemí neumožňovala odlet z letiště) však nemohly být tyto stroje nasazeny bezprostředně na výzvu OPIS GR HZS v 07.20 hodin dne 12. srpna 2002. Vrtulníky odstartovaly až po osmé hodině a byly přemístěny do prostoru prvotních povodní (Vodňany, Protivín, Český Krumlov). V této době byly v oblasti jižních Čech nasazeny dva policejní vrtulníky, jeden Bell 412 z Prahy a jeden vrtulník Bell 412 z Brna vybavené pro záchranné a evakuační práce včetně vycvičených příslušníků útvarů HZS Praha, Kladno a Brno.

Záchranné práce a evakuace osob z ohrožených míst byly koordinovány krizovými štáby a letecká technika byla postupně přesouvána v závislosti na pohybu povodňové vlny. Průběžně byla v denních i nočních hodinách vyhodnocována situace a koordinováno nasazení všech vrtulníků. Nejnáročnějšími úkoly bylo provedení evakuace osob ze střech domů v nočních hodinách, provedení destrukce utržených lodí ve večerních hodinách před Lovosicemi a druhý den zakotvení nebo destrukce utržených lodí před Děčínem. Následně byly prováděny dokumentační lety, přeprava policistů do vodou odříznutých oblastí a dále průzkumná a hlídková činnost v denní i noční době. Byla zajištěna trvalá dispozice letových posádek letecké služby tak, aby mohla být současně nasazena veškerá dostupná letecká technika útvaru. Od počátku povodní byly v plné pohotovosti přímo na pražské základně letecké služby skupiny záchranářů HZS, kteří byli rozděleni pro jednotlivé vrtulníky a spolu s letovými posádkami tvořili kompaktní týmy.

Technický personál byl povoláván operativně a v průběhu nočních hodin byla prováděna běžná údržba, revizní práce a opravy. Podařilo se tak udržet maximální provozuschopnost vrtulníků.

V období od 8. do 29. srpna 2002 provedly policejní vrtulníky v souvislosti s povodněmi celkem 444 jednotlivých letů s úhrnným náletem 179,42 letových hodin.

Z nepřístupných míst evakovaly tyto vrtulníky pomocí palubních jeřábů celkem 102 bezprostředně ohrožené osoby, 8 osob bylo evakuováno v nočních hodinách pomocí dvou vrtulníků (jeden osvětloval prostor zásahu, druhý pomocí palubního jeřábu prováděl vlastní evakuaci osob ze střech zatopených domů a ze stromů). Dva vrtulníky plnily ve spolupráci s pyrotechniky ÚRN a ZJ Ústí nad Labem úkoly na zakotvení nebo destrukci utržených lodí. Byly provedeny lety k zabezpečení rychlé dodávky většího množství trhaviny do určených míst. Po splnění naléhavých záchranných letů byly vrtulníky prováděny vyhledávací (pátrací) lety v zatopených oblastech. Jednalo se o nasvícení určených oblastí a prohledávání prostor termovizní kamerou za účelem prevence pohybu nepovolaných osob.

V období povodní byla nasazena veškerá provozuschopná letecká technika policie - celkem 5 vrtulníků Bell 412 a dva vrtulníky BO-105. Vrtulníky těžké hmotnostní kategorie (MI 8) nebyly v této době v provozuschopném stavu.

Policejní vrtulníkovou technikou byl rovněž zajištěn trvalý provoz zabezpečovaných středisek letecké záchranné služby v Praze a Hradci Králové.

Nasazená vrtulníková technika včetně posádek prokázala schopnost plnit i ty nejnáročnější letové úkoly.

Komunikace s krizovými štáby různých úrovní (ústřední, krajský, okresní, IZS)

Komunikace s krizovými štáby různých úrovní probíhala prostřednictvím určených pracovníků pomocí pevného a mobilního telefonního spojení, faxových linek, ale i osobním jednáním. V některých případech bylo nutno zajišťovat spojení pomocí soukromých mobilních telefonů. Na úseku radiového spojení se projevily nedostatky ve špatné slyšitelnosti a v nekompatibilitě s ostatními radiovými sítěmi IZS, což nepříznivě ovlivnilo operativnost, rychlost při vzájemné komunikaci a akceschopnosti. Do budoucna bude nutno tuto situaci řešit.

Co se týče krizových štábů správ a okresních ředitelství zkušenosti ukázaly jejich opodstatněnost a smysl, přestože názory na důvod jejich svolání se různí. V podstatě lze konstatovat, že rozhodování a následné plnění jednotlivých úkolů a opatření probíhalo způsobem, který je doporučován pro činnost krizového štábu i tam, kde krizový štáb svolán nebyl. To znamená soustředění řídicích funkcionářů v místě vybaveném komunikačními prostředky a u zdroje informací (ředitel, nebo funkcionář v dosahu na operačním středisku). Vždy však nebyl využit sekretariát krizového štábu se svými specifickými úkoly. To se projevilo v některých případech při poskytování informací a údajů potřebných pro komplexní přehled o situaci a následném vyhodnocování prováděných činností.

Jako funkční se v případě s.Jč.k. ukázala přítomnost pracovníka krizového řízení na pracovišti operačního střediska. Ten z přijímaných zpráv a radiové komunikace v terénu selektoval a následně zaznamenával (i v grafické podobě do map a tabulek) informace potřebné pro rozhodování řídicích funkcionářů a následnou činnost jednotlivých útvarů. Tyto výstupy zpracované sekretariátem krizového štábu pak sloužily jako zdroj informací pro nadřízené složky, pracovní materiál funkcionářů zastupujících policii v krizových štábech a jako podklady pro tiskové mluvčí při informování veřejnosti a sdělovacích prostředků. Přitom nebyla zatěžována směna operačního střediska plněním těchto úkolů. Pouze ověřovala získané poznatky nebo požadovala jejich upřesnění. Tato data byla následně využita k zadokumentování průběhu událostí a při zpracování následných zpráv o povodni.

Nápad trestné činnosti v postižených oblastech, jeho porovnání s minulými roky a ostatními částmi republiky v současné době a specifické trestné činnosti ve vztahu k povodním

Nápad trestné činnosti v postižených oblastech v době povodní, v porovnání s předchozím obdobím, zůstal v některých lokalitách a okresech na stejné úrovni a v některých okresech nebo obvodech Prahy byl zaznamenán pokles způsobený zřejmě zvýšeným pohybem bezpečnostních složek v ulicích měst a obcí. (např. u S.hl.m. Prahy činil pokles cca 20%) Z hlediska nápadu majetkové trestné činnosti převažovaly především případy krádeží, pachatelé zneužili situace, kdy občané při větrání vytopených prostor nechávali otevřené dveře a okna a tím usnadňovali pachatelům přístup k uloženým věcem, popřípadě pachatelé využili poškození objektů.

STATISTIKA

počtu hlášení v souvislosti s povodněmi „srpen 2002“ v období
od 12.8.2002 do 30.9.2002

	srpen - září (od 12.8. 2002)		krádeže	krádeže vkloupením	podvody	ostatní / náleží	celkem
Správa hl.m. Prahy	33	31	24	17	2	18/3	64
Správa Středočeského kraje	20	6	12	2	1	10/1	26
Správa Jihočeského kraje	11	12	7	1		14/1	23
Správa Západočeského kraje	1	3	1			3/0	4
Správa Severočeského kraje	12	6	12		1	5/0	18
Správa Východočeského kraje	1	2				3/0	3
Správa Jihomoravského kraje	0	1				1/0	1
celkem	78	61	56	20	4	59	139

Některé významnější případy TČ (ve stadiu šetření)

1. V souvislosti s povodněmi, které zasáhly hlavní město Prahu a poškodily i významnou pražskou dopravní tepnu – **Metro**, byla u PČR správy hl. m. Prahy SKPV dnem 20. srpna 2002 ustanovena pracovní skupina METRO s cílem objasnit okolnosti zatopení části metra. V tomto smyslu byly podle § 158 odst. 3 tr. řádu zahájeny úkony trestního řízení pro podezření z trestného činu obecného ohrožení dle § 180/1, 2b, 3a tr. zákona.

2. Prošetřování případné trestně-právní odpovědnosti za nesprávné řízení odtoku retenčního rozpětí vodních nádrží **vltavské kaskády** ve smyslu ust. § 180/1,2b,3a) tr. zákona o tr. činu obecného ohrožení.

3. Trestní řízení ve věci podezření ze spáchání TČ obecného ohrožení podle § 180 odst. 1,2 písmena b) TZ, kterého se měl dopustit NP tým, že v době záplav došlo k deformaci potrubí na zásobníku a úniku nezjištěného množství kapalného chloru z budovy skladu Spolana a.s. Neratovice do ovzduší, došlo k úniku chemikálií v podniku Unilever ČR spol. s. r. o. Nelazhozeves, která se zabývá chemickou výrobou a tyto látky při výrobě používá a uskladňuje, došlo k úniku chemikálií v podniku Česká rafinérská a. s. v Kralupech nad Vltavou, která se zabývá chemickou výrobou a tyto látky při výrobě používá uskladňuje, došlo k úniku chemikálií v podniku Kaučuk a. s. Kralupy nad Vltavou, která se zabývá chemickou výrobou a tyto látky při výrobě používá uskladňuje, došlo k úniku chemikálií v podniku ICN Czech Republic a. s. Roztoky u Prahy, která se zabývá chemickou výrobou a tyto látky při výrobě používá a uskladňuje, včas neinformoval starostu obce Zálezlice o hrozícím nebezpečí zaplavení obce apod.

Za plně zvládnutou lze považovat organizaci práce policie v místech záplav, při odstraňování následků povodní a spolupráci s ostatními subjekty IZS. Rovněž tak policie splnila po všech stránkách své úkoly ve vztahu k veřejnosti, což bylo kladně hodnoceno sdělovacími prostředky a širokou veřejností.

Nedostatky se projeví především v materiálně technickém vybavení policie pro případ krizových situací, které je velmi finančně náročné:

V oblasti služebních dopravních prostředků chybí služební dopravní prostředky na terénním podvozku, nákladní automobily na terénním podvozku, případně přepravníky osob, mobilní plovoucí zařízení s motorovou jednotkou, elektrocentrály pro případy výpadku energií atd.

V oblasti spojení chybí datové a radiové spojení jednotlivých subjektů IZS, nejsou vytvořeny záložní spojovací uzly (např. problém se zatopeným spojovacím uzlem v Plzni), u policie nebyly v době řešení krizové situace v mnoha případech distribuovány krizové telefony.

V oblasti sociálního zabezpečení v případě hromadného nasazení sil a prostředků chybí možnost zajištění základních požadavků osobní hygieny; v rámci nepřetržitého výkonu služby v terénu to jsou mobilní WC, umývárny atd., zajistit pro příslušníky všech složek IZS stravování po dobu krizového stavu **na základě rozhodnutí příslušného krizového štábu** v předem vybraném stravovacím zařízení, **obdobně řešit i otázku ubytování**, nutno novelizovat NMV č. 75/2000, kterým se upravuje poskytování přechodného ubytování v ubytovacích zařízeních MV a Policie ČR (poskytování ubytování mimoresortním osobám v případech hodných zvláštního zřetele), legislativně upravit prováděcí vyhlášku k z. č. 186/1992, o služebním poměru tak, aby mohl služební funkcionář udělit v těchto a podobných případech pracovní rehabilitaci podle potřeb postižených policistů.

Na okresních, městských a obvodních ředitelstvích PČR doposud nejsou systemizovaná pracovní místa se specializací na krizové řízení. Tato činnost je kumulována se služební přípravou. Oddělení těchto činností by nesporně zkvalitnilo reakci těchto útvarů na krizový stav. Rovněž je nutné posílit systemizovaná pracovní místa pracovišť krizového řízení PČR správ včetně pracoviště krizového řízení PP ČR.